

μηχανῶν ἐδημιουργήθησαν ἐντὸς μιᾶς μόνον τριακονταετίας καὶ ὅτι ἡ αὐξήσις αὐτῶν ἐξακολουθεῖ κατὰ γεωμετρικὴν σχεδὸν πρόοδον!

Ἐκ τῶν εἰρημένων δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ὅποιαν μεταβολὴν ἐπὶ τῆς ὕψους τῆς ὑδρογείου σφαίρας καὶ ἐπὶ πασῶν τῶν ἐπ' αὐτῆς σχέσεων ἐπέφε-
ρεν ἡ ἀνακάλυψις καὶ ἐφαρμογὴ τῆς δυνάμεως τοῦ αἵματος καὶ ὁποίας μετα-
βολὰς καὶ προόδους προώρισται ἔτι νὰ ἐπιφέρῃ τὰς ὁποίας μόλις δύναται τις
ἡμιδρῶς νὰ διῶδῃ οὐχὶ δὲ νὰ προείπῃ ἢ νὰ μαντεύσῃ. Ε. Δ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ

1796—1859

Ὁ Ἀνδρέας Κάλβος ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ περὶ τὸ 1796. Εἶναι συμπε-
λίτης καὶ σύγχρονος τοῦ Διονυσίου Σολομοῦ. Ὁ Κάλβος ὅπως καὶ ὁ πε-
ρίπουτος ποιητὴς τοῦ Ὕμνου τῆς Ἐλευθερίας ἐσπούδασεν ἐν Ἰταλίᾳ, ἀλλ'
αἱ σπουδαί του ὑπῆρξαν ἐντελέστεραι τῶν τοῦ Σολομοῦ, καὶ ἐνῷ ὁ Σολομὸς
δύναται νὰ ὁρισθῇ διὰ τῆς λέξεως ποιητὴς περὶ τοῦ Κάλβου πρέπει νὰ προ-
θέσῃ τις καὶ τὰς λέξεις σοφὸς καὶ λόγιος.

Φίλος καὶ συμπολίτης τοῦ Φραγκόλου, ὁ Κάλβος συνεδέθη στενότατα
μετ' αὐτοῦ καὶ γενόμενος γραμματεὺς του τὸν συνώδευσεν εἰς Γενεύην τῷ
1816, καὶ τῷ 1819 εἰς Λονδίνον. Ἀλλ' αἴφνης ἡ φιλία τῶν δύο ποιητῶν
διεκόπη καὶ αἰτίαι τῶν πρώτων ἐρίδων των ὑπῆρξεν ὁ νευρικός των παροξυ-
σμός καὶ τὸ ὑπόπτον τοῦ χαρακτῆρός των. Ἀφοῦ δ' ἐφιλιώθησαν ἐκ νέου
καὶ συνεχωρήθησαν ἀμοιβαίως, ὁριστικῶς τέλος ἐχωρίσθησαν τῷ 1821.

Ὁ Κάλβος νυμφευθεὶς νεαράν Ἀγγλίδα ἐν Λονδίνῳ ἐχρησιμοποίησε τὰς
γνώσεις αὐτοῦ γενόμενος διδάσκαλος τῆς Ἑλληνικῆς. Ἐν Ἀγγλίᾳ δ' ἔσχε
μεγάλην φήμην, ἐν ἐποχῇ ἰδίως καθ' ἣν οὐδὲν ὄνομα εἶχεν ἀνατεῖλει ἐν τῇ
Νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ.

Οὐδέποτε ποιητὴς ὑπῆρξε πρωτοτυπότερος. Ἔχει ὑψηλὴν τὴν ἔμπνευσιν
καὶ τὸ αἶσθημα ζωηρόν. Αἱ εἰκόνες του εἶναι πλατεῖαι καὶ ἡ μορφή ποικί-
λη, τὸ δὲ ὅρος του ἀνήκει εἰς αὐτὸν καὶ μόνον. Γράφει τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσ-
σαν καθ' ὅπως παράδοξον τρόπον, ὅστις δὲν εἶναι οὔτε τὸ ἰδίωμα τοῦ λαοῦ,
οὔτε ἡ γλῶσσα ἣν οἱ λόγιοι τῆς χώρας του εἶχον ἤδη παραδεχθῇ.

Ἀλλ' ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἣν ἐδίδασκεν ἐπέδρασε πολὺ ἐπὶ τῆς
μορφῆς καὶ τοῦ ῥυθμοῦ τῆς ποιήσεώς του, οὗ ἕνεκα τὸ κοινὸν πρὸς τὸ ἀπηυ-
θύνετο δὲν ὑψοῦντο μετ' αὐτόν. Ἀνθίσταται εἰς τὰς νεωτέρας ἀπαιτήσεις
καὶ ἀναζητεῖ ἐγωϊστικῶς σύνολόν τι ἰδιαίτερον ὅλως. Ὁ Κάλβος ἐφεῦρε
νέον ὅλως ῥυθμόν, μονότονον ἥσον καὶ εὐχάριστον.

Ἐν Ἑλλάδι ὁ λαὸς δὲν ἐνόησε τὸν ποιητὴν τῶν Ὠδῶν, οἱ λόγιοι μόνον

ἐνωρολόγησκν τὴν δύναμιν καὶ τὴν τέχνην ἥτις εἶναι ἐγκατεσπαρμένη ἐν ταῖς ποιήσεσιν αὐτοῦ. Ἐὰν ὁ Ζακύνθιος ποιητὴς ἔζη ἀκόμη ἐν τῇ πατρίδι του ἥτις καθ' ἐκάστην τελειοποιεῖ τὴν λαλουμένην γλῶσσαν καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀνευρίσκῃ ὁμοιότητα ἐν ταῖς λέξεσι τῆς νεωτέρας πρὸς τὰς τῆς ἀρχαίας, ὁ Κάλβος θὰ ᾔτο ὁ πρῶτος ποιητὴς τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπρεπε καὶ ὁ Σολομός νὰ ἀκούσῃ ἐν Ζακύνθῳ τὸν Σπυρίδωνα Τρικούπην λέγοντα αὐτῶν ἀψάλλε μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἂν θέλῃς νὰ σὲ ψάλλωσιν οἱ Ἕλληνες.»

Ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔψαλλε τὸν ποιητὴν τῶν Ὁδῶν. Ἰνα γείνῃ καταληπτὸς ἔπρεπε νὰ τὸν μεταφράσῃ τις σχεδὸν εἰς τὸ πλήθος· ἀλλ' ὁ Κάλβος κατέχει ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ φιλολογίᾳ θέσιν τοιαύτην ἣν μεγάλοι δημοτικοὶ ποιηταὶ ἤθελον ζηλεύσει αὐτῷ.

Ἄς κρίνῃ τις ἐκ τῶν ἐπομένων παρκαδειγμάτων (Ὁδὴ α' Ὁ Φιλόπατρις.)

ὦ φιλότατη πατρίς,
ὦ θαυμασία νῆσος,
Ζάκυνθε· σὺ μοῦ ἔδωκας
τὴν πνοήν, καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος
τὰ χρυσᾶ δῶρα

Ποτὲ δὲν σὲ ἐλησμόνησα
ποτέ. Καὶ ἡ τύχη μ' ἔρριψε
μακρὰ ἀπὸ σέ· μὲ εἶδε
τὸ πέμπτον τοῦ αἰῶνος
εἰς ξένα ἔθνη

Ἀλλὰ εὐτυχῆς, ἡ δύστηνος
ὅταν τὸ φῶς ἐπλούτῃ
τὰ βουνά, καὶ τὰ κύματα,
σ' ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν μου
πάντοτε εἶχον

Σὺ ὅταν τὰ οὐράνια
ρόδα μὲ τὸ ἀμαυρότατον
πέπλον σκεπάζῃ ἡ νύκτα
σὺ εἶπαι τῶν ὀνείρων μου
ἡ χαρὰ μόνη

Τὸ κύμα ἰόνιον πρῶτον
ἐφίλησε τὸ σῶμα·
πρῶτοι οἱ ἰόνιοι Ζέφυροι
ἐχάιδευσαν τὸ στήθος
τῆς Κυθρείας

Κι' ὅταν τὸ ἐσπέριον ἄστρον
ὁ οὐρανὸς ἀνάπτῃ
καὶ πλέωσι γέμοντα ἔρωτος

καὶ φωνῶν μουσικῶν
θαλάσσια ξύλα

Φιλεῖ τὸ ἴδιον κύμα
οἱ αὐτοὶ χαϊδεύουν Ζέφυροι
τὸ σῶμα καὶ τὸ στήθος
τῶν λαμπρῶν Ζακυνθίων
ἄνθος παρθένων

Μοσχοβολάει τὸ κλίμα σου
ὦ φιλότατη πατρίς μου,
καὶ πλουτίζει τὸ πέλαγος
ὕπὸ τὴν μυρωδιαν
τῶν χρυσῶν κήτρων

Σταφυλοφόρους ῥίζας
ἐλαφρά, καθαρὰ,
διαφανῇ τὰ σύννεφα
ὁ βρσιλεὺς σοῦ ἐχάρις
τῶν ἀθανάτων

Ἡ λαμπὰς ἡ αἰώνιος
σοῦ βρέχει τὴν ἡμέραν
τοὺς καρποὺς, καὶ τὰ δάκρυα
γίνονται τῆς νυκτὸς
εἰς εὐὲ κρίνος

Ἄς μὴ μοῦ δώσῃ ἡ μοῖρά μου
εἰς ξένην γῆν τὸν τάφον·
εἶναι γλυκὺς ὁ θάνατος,
μόνον ὅταν κοιμώμεθα
εἰς τὴν πατρίδα.

Ἡ πρώτη συλλογὴ τῶν Ὁδῶν τοῦ Κάλβου ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ἡ *Λέρα* ἐδημοσιεύθη ἐν Γενεύῃ τῷ 1824. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐδημοσιεύθη γαλλικῇ

αὐτῶν μετάφρασις ὑπὸ τοῦ Stanislas Julien. Τῷ 1826 ἐδημοσιεύετο ἐν Παρισίοις δευτέρα συλλογὴ νέων Ὁδῶν τοῦ Κάλβου, μετ' ἐκλογῆς ποιήσεων τοῦ Χριστοπούλου, μεταπεφρασμένων ἀμφοτέρων ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τῶν *Helléniques*, Pauthier de Censay. Κατὰ περίεργον σύμπτωσιν ἀμφοτέροι οἱ μεταφράσται τοῦ Κάλβου ὑπῆρξαν δύο τῶν καλλιτέρων συγχρόνων σινολόγων.

Ὁ Κάλβος μακρόθεν παρκτηρεῖ τὸ αἰματηρὸν δρᾶμα τῆς ἐπαναστάσεως πατρίδος του, οἱ ἥρωες οἵτινες νικῶσιν οὕτω περιφανῶς εἶναι ἀδελφοί του· αἱ τρομεραὶ καταστροφαὶ αἵτινες ἐπιπίπτουσιν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος κατατρέφουσι τὴν πατρίδα του. Ὁ ποιητὴς ἀδυνατεῖ νὰ πολεμήσῃ ὑπὲρ ἀπελευθερώσεως τῆς γῆς τῶν πατέρων του, ἀλλ' ἡ καρδία του συνταράσσεται ἐκ πατριωτισμοῦ. Ψάλλει τὴν τραγικὴν ἐποποιίαν λαοῦ ἀποθνήσκοντος ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἀναδιώσεως. Ὑψίστη ἀπλότης, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας θὰ τῷ προσηυιδιάσῃ ἡ τύχη.

Μετὰ τὴν ἀπαγχόνισιν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν προύχοντων Ἑλλήνων ἐν Κωνσταντινουπόλει, λύπη μεγίστη τῶν φιλοπατρίδων Ἑλλήνων ἦν ἡ εἰδήσις τῆς καταστροφῆς τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἐν Δραγατσάνῳ, ὃν ἀπετέλει τὸ ἄνθος τῆς Ἑλληνικῆς νεότητος, οἱ υἱοὶ τῶν ἀρίστων οἰκογενειῶν, σπουδασταὶ συρρεύσαντες πανταχόθεν τῆς Δύσεως, οἵτινες ἔσπευσαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ὑψηλάντου.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ πρῶτα ἐπαναστατικὰ κινήματα ἀνεφάνησαν ἐν Βλαχίᾳ. Οἱ Ἕλληνες φιλοπάτριδες ᾔθελον νὰ ἀνάψωσι τὸ πῦρ τῆς ἐπαναστάσεως ἀπανταχόθεν συγχρόνως, φρονούντες ὅτι ὕψω πλείοτερον ἐπεκτείνεται τόσῳ πλείοτερον ἰσχυροποιεῖται. Τὸ αἶμα τῶν πρώτων μαρτύρων τῆς ἐλευθερίας δὲν ἀπωλέσθη μάτην· ἡ Ἑλλάς ἐξ αὐτοῦ συνήγαγεν ἐνδοξὸν θέρος.

Εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον ὁ Κάλβος ἀπευθύνει τὰς ὁραίας ταύτας τροφάς

Σᾶς ἄρπαξεν ἡ τύχη
τὴν νικητῆριον δάφνην
καὶ ἀπὸ μυρτιᾶν σᾶς ἐπλεξε
καὶ πένθιμον κυπάρισσον
στεφανὸν ἄλλον

Ἄλλ' ἄν τις ἀποθάνῃ
διὰ τὴν πατρίδα, ἡ μύρτος
εἶναι φύλλον ἀτίμητον
καὶ καλὰ τὰ κλαδιὰ
τῆς κυπαρίσσου

Ἀπὸ τὴν σπάμναν χύνει
τὰ ρεύματα τῆς λήθης,
καὶ τὰ πάντα ἀφανίζει.
Χάνονται πόλεις, χάνονται
βασίλεια κα' ἔθνη

Ἄλλ' ὅτε πλησιάσει
τὴν γῆν ὅπου σᾶς ἔχει
θέλλει ἀλλάξαι τὸν δρόμον του
ὁ χρόνος, τὸ θαυμάσιον
χῶμα σιδερίων

Αὐτοῦ, ἀφ' οὗ τὴν ἀρχαίαν
πορφυρίδα καὶ σκῆπτρον
θέσωμεν τῆς Ἑλλάδος,
θέλει φέροι τὰ τέκνα τῆς
πᾶσα μητέρα.

Καὶ δακρυχέουσα θέλει
τὴν ἱερὰν φιλήσει
κόριν, καὶ εἰπεῖ τὸν ἐνδοξόν
λόχον, τέκνα, μιμήσατε
λόχον Ἡρώων.

Ἄλλη καταστροφὴ φοβεροτέρα συνεκίνησε τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ὅλον, φοβεροτέρα διότι δὲν προσέβλεπεν ὀπλίτας, ἀλλ' ἄθῳα ὄντα· ἐννοῶ τὴν καταστροφὴν τῆς Χίου. Ἀπαντες ἐν Γαλλίᾳ κυρίως γινώσκουσι τὴν διήγησιν τῶν τρομερῶν ἐκείνων σφαγῶν αἵτινες κατέστησαν δημοτικαὶ (ἐν

ἡ λέξις αὕτη ἀρμόζῃ ἐπὶ τοιαύτῃ πράξει·) διὰ ποιημάτων, δι' εἰκόνων καὶ αἰτίνες διεδόθησαν καὶ ψάλλονται μέχρι καὶ τῶν ἡμετέρων χωρίων.

Εἰς τὸν ἡρημωμένον
αἰγιαλὸν τῆς νήσου
οὕτω φέρνουν τὰ κύματα
καὶ τὸ παράπονόν του
αἰ Ὠκεανίναί

Τὰ γαλακτιώδη μέλη
τῶν παρθένων τῆς Χίου
πλέον ἐσὶ δὲν ῥαντίζεις
ὦ λαμπρὸν τοῦ Αἰγαίου
ἱερὸν ῥεῦμα

Ἐκεῖ ὅπου ἡ πανήγυρις
τῶν Μουσῶν τῆς Ἑλλάδος
ἀναπτε τὰ πτερὰ,
καὶ τῶν ποδῶν ἐσήμαινε
π' ἄλυτον μέτρον

Υβριστικά, ὑπερήφανα
τύμπανα ἀκούω· καὶ βλέπω
τὴν Ναβαθαίαν· εἰς αἷμα
βαμμένη ἐπὶ τοὺς πύργους
ἀεροκινεῖται

Ὁ μιὰρὸς τὴν μάχαιραν...
ἀνατριγιάζω... πρέμουσι
τὰ δάκτυλά μου... μίαν
πρὸς μίαν ἐσόντριψα
τὰς χορδὰς ὅλας

Ὡ λαιμοὶ τῶν ἀθώων,
παιδιῶν μας, ὦ πλευρὰ
σεβάσμια τῶν μητέρων,
γερόντων κόμαι εἰς τὸ αἷμα
ἀθλίως βρεγμέναι

Πόσους ναοὺς ποῦ ἐδέχοντο
τὰς πτερωτὰς τῆς πίστεως
προσευχὰς καὶ τὰ δῶρα·
πόσους βλαστὸς σοφίας
πόσας ἐλπίδας

Αἶ, πόσους πνέοντας ἔρωτα
θαλάμους, τώρα ἡ φλόγα
βαρβάρως κατατρώγει
μισητὸν ὀλοκαύτωμα
ἐνὸς τυράννου.

Ἄλλ' ἡ τιμωρίη δὲν ἄργεῖ νὰ ἔλθῃ· τὴν Χίον θὰ ἐκδικήσῃ ὁ Κανάρης.
Καὶ ἰδοὺ πῶς ψάλλει ὁ Κέλσος ἐν τῇ Ὠδῇ αὐτοῦ τὰ ἡφαίστια.

... Νὰ βλέπω
ταχεῖαι, ὡς τ' ἀπλωμένα
πτερὰ τῶν γερανῶν,
ἔρχονται δύο κατὰμαυροὶ
τρομερὰ πρῶραι

Παύει ὡς τόσον ὁ κρότος
τῶν μουσικῶν ὀργάνων
τ' ἀγαρηνὰ τραγούδια
παύουν καὶ τὸ ὑπερήφανα
βλάστημα μέτρα.

Μένον ἀκούω τὸ φύσημα
τοῦ ἀνέμου ὅπου περνῶντας
εἰς τὰ κατάρτια ἀνάμεσα
καὶ εἰς τὰ σχοινία σχισμένος
βιαίως σφυρίζει,

Νὰ αἱ κρυγαὶ καὶ ὁ φόβος
νὰ ἡ ταραχὴ καὶ ἡ σύγχυσις
ἀπὸ παντοῦ σηκώνονται
καὶ ἀπλόνουν πολυάριθμα
πανία νὰ φύγουν

Στενὸν, στενὸν τὸ πέλαγος
ὁ τρόμος κάρνει· πέφτει
ἓνα καράβι ἐπάνω

εἰς τ' ἄλλο καὶ συντρίβονται,
πνίγονται οἱ ναῦται

Ὡ πῶς ἀπὸ τὰ μάτια μου
ταχέως ἐχάθη ὁ στόλος,
πλέον δὲν ξανοίγω τώρα,
παρὰ καπνοὺς καὶ φλόγας
οὐρανομήκεις

Ἐξω ἀπὸ τὴν θαλάσσιον
πυρκαϊάν νικήτριαι
ἰδοὺ πάλιν ἐκβαίνουν
σωσμένοι· αἱ δύο κατὰμαυροὶ
θαυμάσαι πρῶραι

Πετάουν ἀπομακρόνονται
ἀπὸ διάστημα τοῦ ἀέρος
χωσμένοι γίνονται ἄφαντοι
διαβαίνουσαι ἐπαιάνιζον
κ' ἤκουεν ὁ κόσμος

Κανάρη! καὶ τὰ πέρατα
τῆς γῆς ἐξέδουν, Κανάρη.
Καὶ τῶν αἰώνων τὰ ὄργανα
ἔσως θέλει ἀντηχήσουν
πάντα Κανάρη!

Οἱ θαλάσσιοι θρίαμβοι τῶν Ἑλλήνων ἐνέπνευσαν τῷ Κάλβῳ καὶ ἄλλην
ὥραϊαν ᾠδὴν ὃ Ὠκεανὸς ἦς παρατιθέμεθα ὀλίγας στροφάς

Σχισμένη ἀπὸ μυρίας
πρώρας ἀφρίζει ἡ θάλασσα
τὰ πτερωμένα ἀδράχτια
ἐλεύθερα ἐξαπλόνονται
εἰς τὸν ἄερα

Ἐπὶ τὴν λίμνην οὕτως
αὐγερὶνὰ πετάουσι
τὰ πλήθη τῶν μελισσῶν
ὅταν γλυκὺ τοῦ ἔαρος
ρουσάῃ τὸ πνεῦμα

Περιλημένα θρέμματα
Ὠκεανοῦ γενναῖα
καὶ τῆς Ἑλλάδος γνήσια
τέκνα, καὶ πρωτοστάται
ἐλευθερίας

Χαίρετε σεῖς καυχήματα
τῶν θαυμασίων Σπερτίδας
Ἰδρῆς Ψαρῶν σκοπέλων
ἔπου ποτὲ δὲν ἄραξε
φόβος κινδύνου

Κατευοδαίτε ἢ Ὀρμήσατε
τὰ συναγμένα πλοῖα
ὦ ἀνδρεῖοι· σκορπίσατε

τὸν στόλον, κατακαύσατε
στόλον βαρβάρων

Ὡ ἐπαιρᾶνιος χεῖρα,
σε βλέπω κυβερνοῦσαν
τὰ τρομερὰ κηδάλια
καὶ τῶν ἡρώων αἱ προῦραι
ἰδοὺ πετάουσι

Ἰδοὺ κρατοῦν, συντρίβουσι
τοὺς πυροῦς θαλασσίους
ἐχθρῶν ἀπειρίων· σκάφη,
ναῦται, ἱστία, κατάρτια
ἢ φλόγα τρώγει

Καὶ καταπίνει ἡ θάλασσα
τὰ λείψανα· τὴν νίκην
ὑψώτε ὦ λύρα· ὅν ἡρώας
δοξάζονται, τὸ θαῖον
φιλεῖ τοὺς θυμούς.

Ὁθωμανὲ ὑπερήφανε
ποῦ εἶσαι; νέον στόλον
φέρε, ὦ μωρὲ, καὶ σύναξε
νέαν δάφνην οἱ Ἕλληνες
θέλοντες ἀρπάξει.

Ἀρχαῖκόν τι πνεῦμα διήκει διὰ τῶν ᾠδῶν τούτων. Τὸ λυρικὸν ὕψος εἶναι
εἰλικρινές, αἱ εἰκόνες ἀπλᾶ καὶ μεγάλαι τὸ αἶσθημα ἰσχυρὸν καὶ ἡ διάνοια
εὐγενής. Τὰ πάντα ἐν τῇ μορφῇ καὶ ταῖς ἰδέαις συμπλέκονται μετὰ τέχνης,
μετὰ μέτρου, ἄνευ ὑπερβολῆς, ἄνευ ψευδοῦς ἀναζητήσεως ἐνθουσιασμοῦ· εἶναι
ἀληθὲς ποίησις.

Ἐν τούτοις τὸ εἶπομεν καὶ ἀνωτέρω· ὁ Κάλβος σχεδὸν ἐλησμονήθη· ἡ γλῶσ-
σά του δὲν λαλεῖται οὔτε ἐν Ζηκύνθῳ οὔτε ἄλλαχού τῆς Ἑλλάδος. Φρον-
τίζει πολὺ περὶ τῆς συντάξεως καὶ τοῦ κατὰ τὸν ἥκοντος τῶν φράσεών του ὡς καὶ
περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν λέξεων. Ἀναμνησθῆναι μᾶλλον τὸν Πίνδαρον ἢ τὰ
κλέφτικα ἄσματα. Παραβιάζει διὰ τολμηρῶν ἀποστροφῶν τὴν Νεοελληνικὴν
γλῶσσαν, ἥς ἡ χάρις τόσῳ πολὺ συμβάλλεται εἰς τὴν λυρικὴν ποίησιν ἥς
καὶ αὐταὶ αἱ ἀνωμαλίαι εἶναι μέγας πλοῦτος εἰς δεξιὸν κάλαμον.

Ὁ Σολομὸς μεθ' ὅλους τοὺς δισταγμοὺς τῶν πρώτων αὐτοῦ ποιημάτων,
ἐξελέξατο ὄργανον ἰσχυρὸν τὴν ζῶσαν διάλεκτον ἣν ἐλάλουν περὶ αὐτόν. Τὸν
κατηγοροῦσιν ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τοῦτο εἶναι
πιθανόν, ἀλλὰ δὲν τὸ παρατηρεῖ τις οὔτε ὅταν τὸν ἀναγινώσκῃ, οὔτε ὅταν
τὸν ψάλλῃ· πρέπει γὰρ τὸν ἀναγνώστη ἢ φανῶσιν αἱ ἀτέλειαί του.

Ὁ Κάλβος ἐγίνωσκε μὲν κάλλιον τὴν ἀρχαίαν γραμματικὴν, ἀλλ' ὑπάρχει τι ἐν τῇ γλώσσῃ του καὶ τῷ ῥυθμῷ του, ὅπερ δὲν ἠδύνατο ἔξινά μαιώσῃ τὴν δημοτικότητά του. Ὅσῃν τέχνην καὶ ἐπιστήμην καὶ ἂν περικλείωσιν οἱ στίχοι του δὲν ἐγένοντο ἀποδεκτοὶ ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν ὁτῶν. Συνειθισμένοι ἀπὸ αἰῶνων εἰς τὰ δημοτικὰ ἔσματα, βαρυκαλιζόμενοι ὑπὸ τῆς ἁρμονίας αὐτῶν, οἱ συμπολίται τοῦ Κάλβου ἠρνήθησαν νὰ ὑποστῶσι τὴν τυραννίαν τοῦ νεωτερισμοῦ του. Μαθ' ὅλην τὴν ποίησιν ἥτις ἐγκλείεται ἐν ταῖς ᾠδαῖς του καὶ τὴν ἐντέλειαν τῆς μορφῆς, ἐν Ἑλλάδι ὁ Κάλβος δὲν ἔσχε τὴν φήμην ἥτις τῷ ὀφείλετο.

Ὁ Κάλβος ἀπώλεσε τῷ 1826 τὴν νεκρὴν του σύζυγον καὶ τὴν μονογενῆ του θυγατέρα. Τὴν καρδίαν ἔχων συντετριμμένην ἀνέλαβε τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον. Ἀποκατέστη ἐν Κερκύρᾳ καὶ διαρίσθη εὐθὺς καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ, ἐν ᾗ θέσει ὀλίγον διέμεινεν. Αἱ οἰκογενειακαὶ αὐτοῦ λύπαι, ἡ πτωχεία καὶ ἡ δυστυχία αἵτινες τὸν ἐπείζον ἐπὶ πᾶσι δ' ἀσθενεῖαι συνεχεῖς ἀπετράχυνον τὸν χαρακτῆρά του καὶ καθίστων δυσχερεῖ τὴν μετ' ἄλλων ἐπικοινωνίαν. Ἐνίοτε τοιοῦτον ὀργίζεται ὥστε ἐπὶ ὄραν διίστατο πρὸς τοὺς προσφιλεστάτους αὐτοῦ φίλους. Ἡ ἀγαθὴ ὁμῶς αὐτοῦ καρδία τὸν ἔκλυε ταχέως νὰ μετανοῇ, καὶ τότε προσεπάθει νὰ πλησιάσῃ ἐκείνους οὓς εἶχεν ἤδη ἀπομακρύνει. Τὰ μαθήματά του ἐν Κερκύρᾳ μόνις τῷ παρεῖχον τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ὡς ἐκ τούτου δὲ καὶ δὲν ἐδημοσίευσσε πλέον στίχους του· εἶναι δ' ἀγνωστον καὶ ἂν ἐποίησεν ἄλλους. Σώζονται ἐκ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἄρθρα φιλολογικὰ τοῦ Κάλβου δημοσιευθέντα ἐν ἐφημερίαι καὶ περιοδικαῖς. Τὰ μαθήματά του τῆς φιλοσοφίας οὐδέποτε ἐξετυπώθησαν.

Καταβεβλημένος ὑπὸ τῆς δυστυχίας ἀνεχώρησε καὶ πάλιν εἰς Λονδίνον. Περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του συνῆλθεν εἰς δεύτερον γάμον. Ἀπεβίωσε δ' ἐν Λονδίνῳ τῷ 1859.

JULIETTE LAMBER.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑΤΑ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑΣ *

Περὶ τοῦ ἀπὸ τίνων ιδεῶν ἐκλήθησαν ὁ θάνατος καὶ ἡ ζωὴ.

Ἐν ἀπάσαις ταῖς γλώσσαις ὁ θάνατος καὶ ἡ ζωὴ σημαίνονται μεταφορικῶς, ἐν δὲ τῇ Ἑλληνικῇ οὐ μόνον μεταφορικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐτυμολογικῶς.

Τὸ φῶς καὶ ἡ ἡμέρα λέγονται σκανερ. *dag*, λατιν. *die*, γερμανογγλ. *tag*, *day*, γκλλ. *jour*, ἐν δὲ τῇ τῶν Ἑλλαιῶν Κοιτῶν διαλέκτῳ *δία*, ὡς ἀναφέρει ὁ Μακρόβιος ἐν Σατουρνάλιον Α', 15. Αὕτη ἡ λέξις ἀπαντᾷ καὶ παρ' Ὀμήρῳ ἐν Ἰλιάδ. Π 365.

* Ὅρα καὶ τὰ ἐν τῷ Περνασσῷ, 1877, τόμ. Α', σελ. 114.